

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 21/2012-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 21. februára 2012 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Jána Auxta a Rudolfa Tkáčika v konaní o sťažnosti P. S. a T. S., obaja bytom T., Mgr. B. S. a E. S., obaja bytom T., a obchodnej spoločnosti S., spol. s r. o., T., zastúpených advokátom JUDr. R. C., T., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 292/99 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo P. S., T. S., Mgr. B. S., E. S. a obchodnej spoločnosti S., spol. s r. o., na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 292/99 **p o r u š e n é b o l o .**

2. Okresnému súdu Trnava p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 292/99 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. P. S., T. S., Mgr. B. S., E. S. a obchodnej spoločnosti S., spol. s r. o., p r i z n á v a finančné zadost'učinenie každému v sume po 2 500 € (slovom dvetisícpäťsto eur), ktoré j e Okresný súd Trnava p o v i n n ý vyplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Trnava j e p o v i n n ý uhradiť P. S., T. S., Mgr. B. S., E. S. a obchodnej spoločnosti S., spol. s r. o., spoločne a nerozdielne trovy konania v sume 462,38 € (slovom štyristošesťdesiatdva eur a tridsaťosem centov) na účet ich právneho zástupcu advokáta JUDr. R. C., T., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. III. ÚS 21/2012 zo 17. januára 2012 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť P. S., T. S., Mgr. B. S., E. S. a obchodnej spoločnosti S., spol. s r. o. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 292/99.

Okresný súd podaním sp. zn. 1 SprV/61/2012 doručeným ústavnému súdu 3. februára 2012 predložil k sťažnosti vyjadrenie, v ktorom je uvedená aj podrobná chronológia priebehu napadnutého konania od doručenia žaloby (november 1999). Okrem toho vo vyjadrení okresný súd uvádza:

„Skutkovo a právne ide o zložitý spor, nakoľko sa jedná o žalobu o určenie vlastníctva k nehnuteľnostiam, kde na strane žalovaných bolo pôvodne 15 účastníkov a priebeh konania bol ovplyvnený početnými procesnými návrhmi, súvisiacimi s návrhmi navrhovateľa na vydanie predbežných opatrení, zmenu účastníkov konania, ako aj podávaním odvolaní proti skoro všetkým procesným rozhodnutiam vo veci, preto spis bol niekoľkokrát predkladaný Krajskému súdu v Trnave na rozhodnutie o odvolaní.

Vlastníctvo odporcov je žalobou spochybňované z dôvodov vážnych pochybení v procese privatizácie štátneho podniku a predmetom konania sú nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom aj konkurzných konaní...

Vec sp. zn. 11 C/292/1999 napadla na tunajší súd dňa 29. 11. 1999. Zároveň dňa 29. 11. 2009 bol podaný návrh na vydanie predbežného opatrenia. Obe veci boli pridelené do senátu JUDr. L. B..

JUDr. L. B. dňa 6. 12. 1999 vzniesol námietku zaujatosti.

Uznesením Krajského súdu č. k. 5 Nc/52/1999-59 zo dňa 21. 12. 1999 bolo rozhodnuté o vylúčení JUDr. L. B. z prejednávania a rozhodovania vo veci.

Dňa 4. 2. 2000 bola vec pridelená do senátu JUDr. M. V.

Po odchode JUDr. M. V. na materskú dovolenku bola vec dňa 19. 6. 2000 pridelená na prejednanie predsedovi senátu JUDr. P. P.

Dňa 13. 3. 2001 bol určený termín na informatívny výsluch účastníkov konania.

Uznesením č. k. 11 C/292/1999-141 zo dňa 12. 4. 2001 bolo konanie o vydanie predbežného opatrenia zastavené.

Na odvolanie účastníkov konania Krajský súd v Trnave uznesením č. k. 10 Co/32/2002-187 zo dňa 30. 4. 2002 zrušil uznesenie č. k. 11 C/292/1999-141 zo dňa 12. 4. 2001 o zastavení konania o vydaní predbežného opatrenia a vec vrátil na ďalšie konanie okresnému súdu dňa 20. 6. 2002.

Súdu sa nepodarilo doručiť uznesenie krajského súdu všetkým účastníkom, preto bolo toto uznesenie doručované aj príslušníkmi polície a až 2. 12. 2003 bolo súdu predložené plnomocenstvo na zastupovanie odporcov advokátom JUDr. M. R.

Dňa 8. 4. 2003 podal Ing. L. K. návrh na zmenu účastníkov konania.

Uznesením č. k. 11 C/292/1999-232 zo dňa 2. 5. 2003 súd pripustil zmenu účastníka na strane navrhovateľa, ktoré nebolo možné doručiť odporcom.

Dňa 6. 10. 2003 podal navrhovateľ zmenu návrhu na vydanie predbežného opatrenia. Zároveň dňa 6. 10. 2003 podal navrhovateľ návrh na zmenu účastníkov konania na strane odporcov a zmenu návrhu v časti petitu.

Uznesením č. k. 11 C/292/99 zo dňa 28. 10. 2003 súd pripustil zmenu účastníkov na strane odporcov a zároveň pripustil zmenu petitu návrhu na začatie konania, ktoré rozhodnutie nebolo možné doručiť odporcom.

Uznesením č. k. 11 C/292/1999-323 zo dňa 28. 10. 2003 súd zastavil konanie ohľadne vedľajšieho účastníka na strane odporcov.

Uznesením č. k. 11 C/292/1999-327 zo dňa 3. 11. 2003 súd nariadil predbežné opatrenie.

Uznesením č. k. 11 C/292/1999 zo dňa 27. 5. 2004 súd zastavil konanie voči odporkyni v XIV. Rade – J. B.

Dňa 31. 5. 2004 bolo vydané opravné uznesenie č. k. 11 C/292/1999-431, ktorým bola upravená nehnuteľnosť odporkyne v XIV. Rade...

Dňa 28. 6. 2004 bola daná úprava na zistenie pobytu odporcu v rade 2 za účelom doručenia mu uznesení vydaných v konaní.

Uznesením č. k. 11 C/292/1999-442 zo dňa 30. 7. 2004 bola odporcovi v rade 2 ustanovená opatrovníčka na konanie...

Dňa 20. 9. 2004 bola vyhotovená predkladacia správa na Krajský súd v Trnave.

Dňa 10. 11. 2004 žiadosť Okresného súdu Trnava na Krajský súd v Trnave o zapožičanie spisu z dôvodu vyznačenia vykonateľnosti predbežného opatrenia...

Dňa 29. 4. 2005 krajský súd vrátil spis za účelom vykonania procesných úkonov...

Dňa 18. 8. 2005 vyhotovená predkladacia správa na krajský súd.

Od 19. 8. 2005 do 26. 10. 2005 sa spis nachádzal na krajskom súde.

Uznesením č. k. 11 C/292/1999-483 zo dňa 22. 9. 2005 Krajský súd v Trnave zrušil uznesenie o vydaní predbežného opatrenia a vec vrátil na ďalšie konanie okresnému súdu.

Uznesením č. k. 11 C/292/1999-487 zo dňa 30. 9. 2005 Krajský súd v Trnave odmietol odvolanie odporcov v rade VI., VII., VIII, IX. a X.

V časti odvolania odporcu v rade IX. vec vrátil za účelom vyzvania odporcu na doplnenie odvolania - úprava zo dňa 30. 9. 2005...

Uznesením č. k. 11 C/192/1999 zo dňa 3. 1. 2006 okresný súd vyzval odporcu v rade XI. na doplnenie odvolania zo dňa 8. 4. 2004.

Uznesením č. k. 11 C/292/1999-pôvodne 455 zo dňa 3. 1. 2006 vyzval okresný súd navrhovateľa na doplnenie návrhu na nariadenie predbežného opatrenia.

Dňa 3. 2. 2006 zobral odporca v rade XI. odvolanie zo dňa 8. 4. 2004 späť.

Uznesením č. k. 11 C/292/1999 zo dňa 7. 3. 2006 súd návrh navrhovateľa zo dňa 19. 11. 1999 v spojení s podaním zo dňa 3. 10. 2003 na vydanie predbežného opatrenia odmietol.

Dňa 27. 3. 2006 navrhovateľ podal odvolanie voči uzneseniu o odmietnutí návrhu na vydanie predbežného opatrenia...

Uznesením č. k. 10 Co/200/2006-521 zo dňa 30. 6. 2006 Krajský súd v Trnave potvrdil uznesenie okresného súdu, ktorým bol odmietnutý návrh na vydanie predbežného opatrenia.

Uznesením č. k. 10 Co/201/2006-525 zo dňa 30. 6. 2006 odvolací súd odvolacie konania ohľadom odvolania odporcu v rade XI. zastavil.

Spis doručený na okresný súd dňa 31. 7. 2006...

Dňa 19. 3. 2007 zákonná sudkyňa vytýčila termín pojednávania na deň 10. 5. 2007...

Zo zápisnice z pojednávania zo dňa 10. 5. 2007 vyplýva, že pojednávanie bolo odročené z dôvodu práceneschopnosti právneho zástupcu navrhovateľa na termín 19. 7. 2007. Zároveň z dôvodu hospodárnosti súd informatívnym výsluchom vypočul prítomných účastníkov konania.

Uznesením č. k. 11 C/292/1999-597 zo dňa 14. 5. 2007 bolo zrušené uznesenie č. k. 11 C/292/1999-406 zo dňa 30. 7. 2004, ktorým bola odporcovi v rade 2 ustanovená opatrovníčka.

Dňa 19. 7. 2007 bolo vo veci pojednávané, súd začal dokazovanie vo veci. Vo veci bol vytýčený nový termín pojednávania na deň 8. 11. 2007 za účelom doplnenia dokazovania...

Pojednávanie dňa 8. 11. 2007 bolo odročené na termín 31. 1. 2008 z dôvodu práceneschopnosti právneho zástupcu navrhovateľa a pobytu navrhovateľa v kúpeľoch.

Dňa 21. 1. 2008 podal navrhovateľ návrh na prerušenie konania do skončenia konkurzného konania sp. zn. 25 K/2/2007.

Dňa 30. 1. 2008 oznámil Mgr. Ing. P. K., že predmetom tohto konania sú nehnuteľnosti podliehajúce konkurzu vyhláseného na úpadcu v konaní sp. zn. 25 K/2/2007.

Pojednávanie dňa 31. 1. 2008 bolo odročené na neurčito stým, že súd prijal uznesenie, že konanie je prerušené.

Dňa 12. 3. 2008 bola vyhotovená predkladacia správa na krajský súd z dôvodu podania odvolaní účastníkov konania voči uzneseniu o prerušení konania...

Uznesením č. k. 24 Co/103/2008 zo dňa 27. 5. 2008 bolo uznesenie Okresného súdu Trnava o prerušení konania zrušené a vec bola vrátená na ďalšie konanie. Zároveň bolo odmietnuté odvolanie odporkyne v rade 4.

Dňa 8. 9. 2008 bolo podané právnym zástupcom navrhovateľa dovolanie voči uzneseniu Krajského súdu v Trnave č. k. 24 Co/103/2008-849 zo dňa 27. 5. 2008...

Pojednávanie 25. 9. 2008, kde boli prítomní účastníci, ktorým sa nepodarilo oznámiť zrušenie termínu pojednávania, boli oboznámení, že vo veci bolo podané dovolanie. Termín bol odročený na neurčito za účelom rozhodnutia o dovolaní.

Dňa 26. 9. 2008 podanie navrhovateľa na zámenu účastníkov konania na strane odporcov v rade 6 až 10.

Dňa 25. 9. 2008 úprava zákonnej sudkyne na prípravu predkladacej správy na Najvyšší súd SR...

Dňa 11. 12. 2008 vyhotovená predkladacia správa na NS SR.

Dňa 21. 1. 2009 úprava zákonnej sudkyne - odpoveď vo veci žiadosti Krajskej prokuratúry Trnava, že spis je na NS SR.

Uznesením č. k. 4 Cdo/317/2008-899 zo dňa 27. 1. 2009 NS SR dovolanie navrhovateľa odmietol...

Dňa 16. 3. 2009 úprava zákonnej sudkyne na doručenie rozhodnutia NS SR + dopyt na účastníkov a katastrálny úrad za účelom zistenia skutočností potrebných pre rozhodnutie o návrhu na zámenu účastníkov odporcov v rade 6 až 10.

Uznesením č. k. 11 C/292/1999 zo dňa 29. 5. 2009 súd návrh na zámenu odporcov v rade 6 až 10 zamietol.

Dňa 10. 8. 2009 úprava zákonnej sudkyne na vytýčenie termínu pojednávania na deň 8. 10. 2009.

Uznesením č. k. 11 C/292/1999-932 zo dňa 5. 10. 2009 súd pokračuje v konaní s odporcami v rade 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 17.

Podaním doručeným dňa 7. 10. 2009 zobral navrhovateľ svoj návrh voči odporcovi v rade 17 späť.

Podaním doručeným dňa 7. 10. 2009 navrhol navrhovateľ zámenu účastníkov na strane odporcov v rade 6 až 10 a pripustenie vstupu vedľajšieho účastníka Mgr. Ing. P. K., správca úpadcu T., štátny podnik v likvidácii...

Pojednávanie dňa 8. 10. 2009 bolo odročené za účelom rozhodnutia o návrhu na zastavenie konania voči odporcovi v rade 17 a procesných návrhoch navrhovateľa.

Uznesením č. k. 11 C/292/1999 zo dňa 14. 12. 2009 súd konanie voči odporcovi v rade 17 zastavil.

Uznesením č. k. 11 C/292/1999-1012 zo dňa 15. 12. 2009 súd pripustil vystúpenie odporcov v rade 6 až 10 z konania a pripustenie vstupu odporcov F. S., J. K.

Uznesením č. k. 11 C/292/1999-1019 zo dňa 29. 12. 2009 súd zamietol návrh na vstup vedľajšieho účastníka.

Dňa 8. 1. 2010 úprava zákonnej sudkyne na úkony k príprave predkladacej správy na krajský súd z dôvodu odvolaní účastníkov voči uzneseniam...

Dňa 15. 2. 2010 vyhotovená predkladacia správa na Krajský súd v Trnave.

Spis od 16. 2. 2010 do 8. 11. 2011 na krajskom súde.

Uznesením č. k. 11 Co/21/2010-1065 zo dňa 27. 10. 2011 krajský súd zrušil uznesenie okresného súdu o zamietnutí návrhu na vstup vedľajšieho účastníka.

Uznesením č. k. 11 Co/22/2010-1069 zo dňa 27. 10. 2011 krajský súd potvrdil uznesenie okresného súdu č. k. 11 C/292/1999-1012 zo dňa 15. 12. 2009.

Dňa 21. 11. 2011 spis predložený zákonnej sudkyňi, ktorá dala úpravu na doručenie uznesení krajského súdu zo dňa 27. 10. 2011 účastníkom konania...

Dňa 28. 11. 2011 zákonná sudkyňa dala dopyt na Správu katastra T. za účelom zistenia skutočností ohľadom aktuálnych zápisov v katastri týkajúcich sa predmetného konania a vykonania úkonov smerujúci k vytýčeniu pojednávania vo veci.

Dňa 25. 1. 2012 zákonná sudkyňa urgovala správu zo Správy katastra T.

Po doručení uznesení krajského súdu všetkým účastníkom konania a správy zo Správy katastra T. bude vo veci vytýčené pojednávanie a bude pokračované v dokazovaní, potrebnom pre rozhodnutie vo veci.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že súd vo veci vykonáva úkony pravidelne a plynulo, avšak vzhľadom na právnu a skutkovú zložitosť veci, ktorá súvisí i s konkurznými konaniami vo veci doteraz nemohlo byť ukončené dokazovanie vo veci a vydané rozhodnutie...

Vo veci nenastali prekážky postupu konania podľa § 107 a nasl. O. s. p., avšak v konaní nastali mnohopočetné zmeny účastníkov konania, tak na strane navrhovateľa, ako aj na strane odporcov, a vzhľadom na oznámenie správcu Mgr. K., že predmetné nehnuteľnosti podliehajú konkurzu vyhláseného na úpadcu v konaní sp. zn. 25 K/2/2007, súd riešil aj otázku prerušenia konania. Spis bol taktiež na Najvyššom súde SR vzhľadom na dovolanie navrhovateľa...

Nezistila som prieťahy, ktoré by spôsobili sťažovatelia...

Vec bola pôvodne pridelená na prejednanie a rozhodnutie sudcovi JUDr. L. B. ml., neskôr vo veci konali JUDr. M. V., JUDr. P. P. a v súčasnosti vec prejednáva JUDr. B. T. Zmeny zákonných sudcov boli spôsobené objektívnymi dôvodmi, odchodom sudcov z Okresného súdu Trnava, a taktiež spôsobili predĺženie konania, keď sudca po pridelení veci musí vec naštudovať, aby mohol vykonávať vo veci úkony. Vec súvisí taktiež s konkurznými konaniami, ktoré prebiehajú na Krajskom súde v Bratislave, ako aj na Okresnom súde Trnava, preto bolo potrebné naštudovať i tieto súvisiace konania.

Z prehľadu úkonov súdu vyplýva, že vec prejednávajúci sudcovia vykonávali úkony v spise priebežne, preto som nezistila, že by prieťahy v konaní boli spôsobené súdom.“

Prehľad úkonov okresného súdu ním vykonaných v posudzovanom konaní uvedený v písomnom vyjadrení predsedníčky okresného súdu z 27. januára 2012 sa zhoduje so zisteniami ústavného súdu z obsahu súdneho spisu, ktorý mu bol predložený na previerku 3. februára 2012. Pri posúdení, či došlo k zbytočným prieťahom v konaní, však ústavný súd prihliadol na celý obsah predloženého spisu a bral do úvahy všetky okolnosti, ktoré z neho vyplývali.

Právny zástupca sťažovateľov sa k stanovisku okresného súdu nevyjadril.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovatelia sa svojou sťažnosťou domáhali vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Sťažovatelia zároveň namietali aj porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 220/04, IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prerokovaná a rozhodnutá.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 111/02, III. ÚS 142/03) zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada v rámci prvého kritéria aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre s'ťažovateľov (napr. II. ÚS 32/02, IV. ÚS 202/05).

1. Predmetom konania pred okresným súdom je žaloba o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, v ktorom s'ťažovatelia vystupujú ako odporcovia. Z právneho i skutkového hľadiska možno čiastočne súhlasiť s názorom, že ide o zložitejšiu vec, na čo poukazuje aj okresný súd vo svojom vyjadrení k s'ťažnosti. Na priebeh konania mohli mať vplyv aj okolnosti na strane žalobcov, ktorí podali viac procesných návrhov na vydanie predbežných opatrení, zmenu účastníkov konania, odvolaní proti procesným rozhodnutiam vo veci, avšak ústavný súd vychádzajúc zo samotnej dĺžky konania, jeho priebehu a doteraz dosiahnutých výsledkov konštatuje, že nezistil také okolnosti, ktoré by odôvodňovali doterajší 12-ročný priebeh konania jeho zložitou.

2. Správanie s'ťažovateľov ako účastníkov konania je druhým kritériom pri rozhodovaní, či v konaní pred okresným súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu ich základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Pri hodnotení postupu ústavný súd nezistil také relevantné dôvody, že by doterajšia doba konania bola ovplyvnená aj úkonmi s'ťažovateľov, čo potvrdil aj okresný súd vo svojom vyjadrení k s'ťažnosti.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 292/99, pričom vzniknuté priesady posudzoval ako celok s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu. Na základe prehľadu úkonov okresného súdu ústavný súd konštatuje, že takmer celý priebeh konania je poznačený nielen nečinnosťou, ale i neefektívnosťou jeho postupu, čo malo vplyv na doterajšiu dĺžku konania. V priebehu konania okresný súd už na jeho začiatku nerozhodol o návrhu na predbežné opatrenie z 19. novembra 1999, ktoré bolo súčasťou návrhu žalobcu bez zbytočného odkladu, resp. najneskôr do 30 dní od podania návrhu (§ 75 ods. 2 OSP platného v relevantnom čase).

O predbežnom opatrení rozhodol okresný súd 3. novembra 2003, ale jeho rozhodnutie bolo následne zrušené odvolacím súdom 22. septembra 2005 (predtým bolo uznesenie z 12. apríla 2001 o zastavení konania o predbežnom opatrení zrušené nadriadeným súdom 30. apríla 2002) a návrh bol právoplatne odmietnutý až po rozhodnutí odvolacieho súdu z 30. júna 2006. Tieto skutočnosti svedčia tiež o tom, že okresný súd nekonal o návrhu na vydanie predbežného opatrenia efektívne (dôvodmi zrušenia boli napr. nedostatky v odôvodnení jeho rozhodnutia, neodstránenie nedostatkov v odvolaniach účastníkov pred predložením spisu nadriadenému súdu, ale aj nedoručenie rozhodnutia všetkým účastníkom konania, nesprávne označenia odporcov a podobne), čím sa doba konania neúmerne predlžovala.

Prvé pojednávanie vo veci samej okresný súd nariadil až v marci 2007. Hoci nariadil potom niekoľko pojednávaní, rozhodol o procesných návrhoch účastníkov, vo veci samej dosiaľ za 10 rokov nebol vyhlásený rozsudok a ani nebolo vydané iné rozhodnutie, ktorým by sa skončilo konanie pred okresným súdom. Bez toho, aby sa ústavný súd zaoberal ďalšími menšími obdobiami nečinnosti okresného súdu, resp. príkladmi jeho neefektívnej činnosti po tomto termíne, konštatuje, že občianske súdne konanie, ktoré bez meritórneho právoplatného rozhodnutia trvá tak dlho, ako je tomu v danej veci, možno už len na základe jeho posúdenia v celku považovať za nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy (i právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru).

Ústavný súd preto nemohol akceptovať vyjadrenie okresného súdu k sťažnosti, že vo veci priebežne konal. Tiež neprijal jeho stanovisko, že na priebeh konania mali vplyv

zmeny zákonných sudcov, resp. odchody sudcov z okresného súdu. V tejto súvislosti ústavný súd už viackrát uviedol (napr. I. ÚS 23/03, I. ÚS 141/03, II. ÚS 153/06), že personálne problémy (zmeny zákonných sudcov) a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté prieťahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia (m. m. I. ÚS 39/00, I. ÚS 55/02). Okresný súd vo svojom vyjadrení neuviedol žiadne konkrétne skutočnosti, na základe ktorých by bolo možné usudzovať, že v danej veci ide o takýto prípad.

V tejto súvislosti ústavný súd už vo svojej predchádzajúcej judikatúre viackrát konštatoval, že je z ústavnoprávneho hľadiska neprijateľné, aby právna neistota v napadnutom konaní nebola odstránená ani po viac ako 12 rokoch od jeho začatia (m. m. napr. IV. ÚS 260/04, IV. ÚS 127/08, III. ÚS 152/08, IV. ÚS 251/08). Takáto zdĺhavosť konania totiž predlžuje stav právnej neistoty dotknutej osoby do tej miery, že sa jej právo na súdnu ochranu stáva iluzórnym, a teda ho ohrozuje vo svojej podstate (*mutatis mutandis* I. ÚS 39/00, I. ÚS 66/03, III. ÚS 113/07).

Vzhľadom na tieto skutočnosti preto ústavný súd vyslovil, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 292/99 došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Pretože ústavný súd rozhodol, že došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v záujme zavŕšenia ochrany základných práv sťažovateľov prikázal v zmysle § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde okresnému súdu, aby vo veci vedenej pod sp. zn. 11 C 292/99 konal bez zbytočných prieťahov.

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 citovaného zákona ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovatelia žiadali aj o priznanie finančného zadosťučinenia pre každého v sume 2 500 € z dôvodov uvedených v ich sťažnosti.

Podľa názoru ústavného súdu prichádza v tomto prípade do úvahy priznanie primeraného finančného zadosťučinenia a pri určení jeho výšky ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Preto im ústavný súd priznal požadovanú sumu 2 500 € (bod 3 výroku nálezu).

Ústavný súd napokon rozhodol aj o náhrade trov právneho zastúpenia sťažovateľov, ktoré im vznikli v dôsledku ich právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom advokátom JUDr. R. C. Sťažovatelia si uplatnili trovy konania spolu v sume 462,38 €, ktoré bližšie nešpecifikovali.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania zistil, že uplatnená suma nie je vyššia ako suma vypočítaná ústavným súdom podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, preto trovy konania boli priznané v požadovanej sume (bod 4 výroku nálezu).

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. februára 2012